

220 ROCZNICA II ROZBIORU POLSKI

Wykorzystując kapitulację Stanisława Augusta Poniatowskiego wobec Rosji i przejęcia rządów w kraju przez targowiczán – król pruski Fryderyk Wilhelm II zażądał wcielenia Wielkopolski do Królestwa Prus.

Fryderyk Wilhelm II Król Prus

Miała być ona ekwiwalentem za niepowodzenia armii pruskich w wojnie przeciwko rewolucyjnej Francji, prowadzonej w koalicji absolutystycznych monarchii europejskich. Żądanie to warunkował groźbą wycofania się Prus z koalicji antyfrancuskiej, ale wnet przekształciło się ono w propozycję II rozbiór części ziem Rzeczypospolitej pomiędzy Rosję i Prusy.

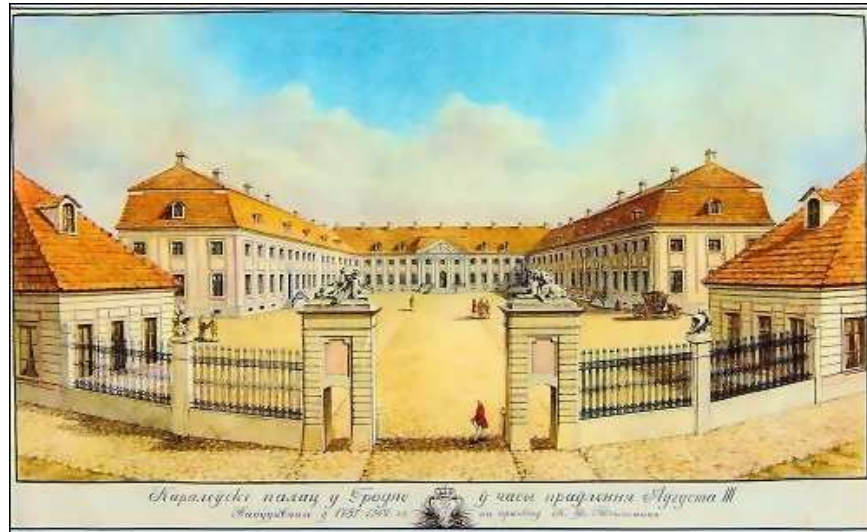
Katarzyna II Wielka Cesarzowa Rosji

23 stycznia 1793 roku doszło do podpisania traktatu podziałowego między Cesarzową Katarzyną II, a Królem Fryderykiem Wilhelmem II. Po podpisaniu Wojska Pruskie, dowodzone przez Joachima Heinricha von Möllendorfa — weszły do Wielkopolski, a rosyjskie do wschodniej Polski. Z kolei 25 marca 1793 roku król pruski wydał patent inkorporacyjny, w którym wezwał pod groźbą kary wszystkich mieszkańców zajętych przez wojska pruskie ziem do złożenia hołdu (homagium).

Posel rosyjski Jakob Siebers

9 kwietnia 1793 roku poseł rosyjski Jakob Sievers i pruski Ludwig Heinrich Buchholtz przedłożyli w Grodnie Generalności konfederacji targowickiej manifest dworów sprzymierzonych, żądając zwołania sejm w celu przeprowadzenia rozbiórów. Wskrzyszona przez targowiczów Rada Nieustająca, obsadzona zausznikami Sieversa wydała uniwersał zwołujący sejm, które Stanisław August Poniatowski miał podpisać 3 maja 1793 roku.

Nowy Zamek w Grodnie, miejsce obrad sejmu w 1793 roku

Sejm grodzieński obradował od 17 czerwca do 23 listopada 1793 pod laską marszałka Stanisława Kostki Bielińskiego. Był to ostatni i jeden z najbardziej burzliwych sejmów I Rzeczypospolitej. Od pierwszej jego sesji dochodziło do gwałtownych sporów, rękoczynów oraz interwencji wojsk rosyjskich.

Józef Kimbar jeden z przywódców opozycji patriotycznej w sejmie grodzieńskim w 1793 roku

22 lipca 1793 roku deputacja sejmu grodzieńskiego, obradującego pod lufami armat wojsk rosyjskich podpisała traktat z Rosją, w którym Rzeczpospolita zrzekła się województw: mińskiego, kijowskiego, braclawskiego, i podolskiego oraz części wileńskiego, nowogródzkiego, brzeskoliteńskiego i wołyńskiego (250 tys. km²). 19 sierpnia 1793 roku traktat ten ratyfikował poseł rosyjski Jakob Sievers.

W nocy z 23 na 24 września 1793 roku sejm obradujący w obecności generała rosyjskiego Johanna von Rautenfelda na zamku grodzieńskim, otoczonym przez oddziały wojsk rosyjskich w milczeniu przeprowadził cesję terytorium Rzeczypospolite na rzecz Królestwa Prus. Prusy otrzymały Gdańsk i Toruń oraz województwa gnieźnieńskie, poznańskie, sieradzkie, kaliskie, płockie, brzeskokujawskie, inowrocławskie, ziemię dobrzyńską oraz części krakowskiego, rawskiego i mazowieckiego części (57 tys. km²). Cesarzowa Katarzyna II mściła się w ten sposób za niewierność wasalnej Rzeczypospolitej, a obie monarchie rozbiorowe oczyszczały sobie przedpole do rozprawy z rewolucyjną Francją. Dodatkowo, w okrojonej już bardzo znacznie Rzeczypospolitej utrzymany został istniejący dotąd, bardzo dogodny dla Rosji i Prus, ustrój demokracji szlacheckiej przy słabej centralnej władzy królewskiej.

W rozbiórce tym, w odróżnieniu od dwóch pozostałych, nie brała udziału Austria.

Opracowanie własne: Ryszard Jaśkowski

Wykorzystano: WIKIPEDIA